

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn. Dr. Cevdet YILMAZ)

7/12145

Sayı : B.02.0.011/ 0410

03/03/2010

Konu: Yazılı Soru Önergesi 7/12145

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 08/02/2010 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12145-19565/41224 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 11 Şubat 2010 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-185-40/569 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Şırnak Milletvekili Sayın Sevahir BAYINDIR'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/12145 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Cevdet YILMAZ
Devlet Bakanı

EKLER:

- 1) Soru Önergesine ilişkin cevap (6 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

EK: ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ SAYIN SEVAHİR BAYINDIR'A AİT SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Soru-1: Şırnak ilimizde 2007-2008 ve 2009 yıllarındaki işsizlik verileri nelerdir?

Cevap-1: Ülkemizde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanmakta olan Hanehalkı İşgücü Anketleri (HİA) 2004 yılından bu tarafa Düzey-1 ve Düzey-2 İstatistiki Bölge Sınıflamasına göre de yayınlanmaktadır. Ancak, TÜİK tarafından HİA'ya ilişkin verilerin oluşturulmasında kullanılan örneklem hacmi, daha alt coğrafi alanlar için örnekleme dayalı bilgi derlenmesi için yeterli olmamaktadır. Bu durum, il bazında HİA'ya ilişkin bilgi üretilmesini mümkün kılmamaktadır. Buna karşın, birçok ülke alt coğrafi alanlar için bilgi üretebilmek amacıyla örnekleme dayalı araştırmalardan elde edilen sonuçlarla birlikte, idari kayıtlar ve farklı veri kaynaklarını kullanarak çeşitli modelleme çalışmaları yapmakta ve daha alt coğrafi alanlar için ihtiyaç duyulan veriler bu yolla üretilmektedir. TÜİK ise ülkemizde il düzeyinde temel işgücü göstergelerini üretebilmek amacıyla küçük alan tahminleri yöntemini kullanarak sadece 2008 yılı için il bazında işsizlik verisi üretmiştir. 2007 ve 2009 yılları için il bazında işsizlik verisi mevcut değildir.

Tablo 1: İşgücüne katılma oranı, işsizlik oranı, istihdam oranı (%)

2008 YILI	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
ŞIRNAK	29,8	22,1	23,2
TÜRKİYE	46,9	11	41,7

Soru-2: Şırnak ilinde 18-65 yaş arası nüfusun işgücüne katılma oranı nedir? İşsiz olup da iş aramayan, çalışabilir nüfusta göz önüne alındığında işsizlik oranı nasıl değişmektedir?

Cevap-2: TÜİK tarafından hesaplanan işgücü verileri içerisinde 18-65 arası gibi bir yaş aralığı bulunmamakta olup, 15 ve üzeri yaş için işgücüne katılma oranı yukarıda da belirtildiği üzere Şırnak ili için 2008 yılında yüzde 29,8'dir. İl bazında TÜİK tarafından sadece işgücüne katılma oranı, işsizlik oranı ve istihdam oranı verileri üretilmekte olup mevcut verilerden işsiz olup iş aramayan kişi sayısına ulaşmak mümkün olmamaktadır.

Soru-3: Şırnak' ta 2007-2008 ve 2009 yıllarında kişi başı milli gelir düzeyi nedir? Şırnak ilinde kişi başına düşen milli gelirin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile diğer bölgelere oranı nedir?

Cevap-3: Milli gelir istatistikleri 2001 yılına kadar mevcuttur. Şırnak İli için kişi başı milli gelir düzeyi 2001 yılı verilerine göre 638 dolardır. Şırnak İlinin dâhil olduğu TRC3 düzey 2 bölgesi için ise bu rakam 993 dolar düzeyindedir.

Soru- 4 ve 5: 2007-2008 ve 2009 yıllarında Şırnak ilimizde kişi başına düşen savunma ve kamu giderleri ne kadardır? 2007-2008 ve 2009 yıllarında Şırnak ilinde ekonomik işler ve hizmetler ile genel kamu hizmetlerine ayrılan pay ne kadardır?

Cevap- 4 ve 5: Şırnak ilinde savunma hizmetlerine merkezi yönetim bütçe harcamalarından ayrılan pay 2007-2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla 74.917.000, 99.946.000 ve 122.653.000 TL olurken, genel kamu hizmetleri, , kamu düzeni ve güvenlik, ekonomik işler ve hizmetler ve diğer hizmetlere ayrılan toplam pay ise 2007-2008 ve 2009 yılları için sırası ile 483.881.000, 617.239.000 ve 680.397.000 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Şırnak ili merkezi yönetim bütçe harcamaları (*)

(Bin TL)

Savunma Hizmetleri		Şırnak İli Toplamı	
74.917	13%	558.798	100%
99.946	14%	717.185	100%
122.653	15%	803.050	100%

Kaynak: Maliye Bakanlığı (muhasabat.gov.tr)

(*) Merkezi Yönetim Bütçesi giderlerinin önemli bir kısmı iller bazında ayrıştırılmayıp "Merkez" adı altında toplanmaktadır. İllerin bu kapsamda olabilecek harcamaları dâhil değildir.

Soru-6: 2007-2008 ve 2009 yıllarında Merkezi bütçeden Şırnak iline ayrılan yerel yönetim payı oransal olarak nedir ve 81 il sıralamasında kaçınıcı sırada yer almaktadır?

Cevap 6: Merkezi bütçeden Şırnak iline ayrılan yerel yönetim payının 2007-2008 ve 2009 yılları için Merkezi bütçeden yerel yönetimlere ayrılan toplam kaynağa oranı sırasıyla yüzde 0,3-0,35 ve 0,46 olmuştur. 2008 yılı için Şırnak ili yerel yönetimlere ayrılan kaynak miktarına göre tüm iller arasında 46. sırada yer almıştır. Şırnak ili nüfusunun Türkiye'deki toplam nüfusa oranı 2007 yılında binde 5.89, 2008 yılında binde 6 ve 2009 yılında ise binde 5.93 olmuştur.

Soru-7: 2007-2008 ve 2009 yıllarında Türkiye genelinde kişi başına düşen yerel yönetim harcamaları ne kadardır? Bu yıllarda Şırnak ilinde kişi başına düşen yerel yönetim harcaması ne kadardır?

Cevap 7: 2007 ve 2008 yılı kişi başı mahalli idare bütçe giderlerinin Türkiye ortalaması sırasıyla 557,9 ve 642,4 TL olurken, Şırnak ilinde bu miktar sırasıyla 300,8 ve 288,1 TL olarak gerçekleşmiştir. 2009 Ocak-Eylül dönemi için ise kişi başı mahalli idare bütçe

giderlerinin Türkiye ortalaması 443,4 TL olarak gerçekleşirken, Şırnak ilinde bu miktar 238,7 TL olmuştur.

Soru-8: 2007- 2008 ve 2009 yıllarında Şırnak ilinde Türkiye İş Kurumu'na yapılan başvuru sayısı nedir? Yapılan başvuruların cinsiyet ve yaş dağılımına ilişkin bilgiler nelerdir? Başvurular sonucunda iş bulunan kişi sayısı ve bunların cinsiyet dağılımı nedir?

Cevap-8: İŞKUR 2007, 2008 ve 2009 yılı için yapılan başvuru sayısını, başvuruların cinsiyet ve yaş dağılımını ve başvurular sonucu iş bulunan kişi sayısını yayınlamış olup bu veriler aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo: 3 İŞKUR'a yapılan başvuru sayıları

	Erkek	Kadın	Toplam
2007	1565	163	1728
2008	1605	394	1999
2009	1842	1080	2922

Tablo 4: İŞKUR tarafından işe yerleştirilen kişi sayısı

	Erkek	Kadın	Toplam
2007	39	0	39
2008	206	64	270
2009	107	13	120

Tablo 5: İŞKUR'a yapılan başvuruların cinsiyet ve yaş dağılımına ilişkin bilgiler

	15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-64		65+	
	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
2007	28	48	137	37	235	27	296	19	427	13	206	12	229	7	7	0
2008	84	108	396	127	437	80	258	30	158	20	138	10	126	18	8	1
2009	208	287	539	315	406	181	214	109	151	70	128	19	159	48	37	51

E; Erkek K; Kadın

Soru 9: 2007,2008 ve 2009 yıllarında Şırnak ilinde İşsizlik Sigortasından yararlanan kişi sayısı nedir?

Cevap 9: Şırnak ilinde 2007, 2008 ve 2009 yıllarında İşsizlik Sigortası'ndan yararlanmak amacıyla sırasıyla 69, 92 ve 184 kişi başvurmuştur. Ayrıca, söz konusu yıllarda ise sırasıyla 65, 81 ve 132 kişi İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanmıştır.

Tablo 6: Şırnak İlinde İşsizlik Sigortasına Başvuran ve Hak Eden Sayısı

	Başvuran Sayısı	Hak Eden Sayısı
2007	69	65
2008	92	81
2009	184	132

Kaynak: İŞKUR

Soru 10: 2007,2008 ve 2009 yıllarında Şırnak ilimizde yoksullukla mücadele amaçlı yapılan sosyal yardımlardan yararlanan aile sayısı kaçtır? Bu yardımların türü nedir ve toplam parasal karşılığı ne kadardır?

Cevap 10: 2009 yılında Şırnak ili ve ilçelerindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yapılan toplam sosyal yardım tutarı yaklaşık 39 milyon TL'dir. Kişi sayısına ilişkin yeterli veri bulunmamaktadır.

Tablo 7: Şırnak ili ve ilçelerindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yapılan toplam sosyal yardım miktarları

Yardım Türü	Yardım Miktarı (TL)
Eğitim Yardımı	1.998.800
Gıda Yardımı	3.997.600
Diğer Yardım	2.450.730
Periyodik Yardım	4.605.900
Şartlı Sağlık Yardımı	10.986.086
Şartlı Eğitim Yardımı	14.760.979
Toplam	38.800.095

Soru 11: Yoksulluk ve işsizlikle mücadele amaçlı daha etkin bir sosyal ve ekonomik politikanız var mıdır? Varsa bu politikalarınız nelerdir?

Cevap 11: Son yıllarda özellikle küresel krizin de etkisiyle, işsizlik ve yoksulluk önemli sorun alanları olarak ortaya çıkmakta ve dolayısıyla bu sorunun çözümüne yönelik çalışmalar ülkemiz önceliklerinin başında yer almaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'de işsizliği azaltmaya, istihdamı artırmaya ve yoksulluğu önlemeye yönelik çeşitli politikalar uygulanmaktadır. Yapısal işsizlikle mücadelede en etkin çözüm sürdürülebilir ekonomik büyümedir. Yoksulluğun kalıcı bir şekilde azaltılması kapsamında ise; sosyal politikaların ekonomik büyüme ve istihdamla ilişkisinin kurulması gerekmektedir. Makro ekonomik istikrar ve büyümenin yanı sıra; eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik gibi sektörel politikalarla da kişilerin refah düzeyi yükseltilmeye çalışılmaktadır.

Ekonomik büyüme sabit sermaye yatırımları yoluyla istihdamı artırmaktadır. Ülkemizin istihdam politikasının odağında da yüksek ve sürdürülebilir ekonomik büyüme yer almaktadır. Bu kapsamda, yapılacak yatırımlar ve bu yatırımları teşvik etmeye yönelik çalışmalar yeni istihdam olanakları yaratarak işsizliğin ve dolayısıyla yoksulluğun azalmasında etkili olacaktır. Ancak, büyüme uzun vadeli bir seçenektir. Büyüme için yatırımların artması gerektiğinden güvenli bir ekonomik ortama ihtiyaç vardır. Piyasalarda oluşan olumlu havanın ardından enflasyon çok büyük bir gerileme göstermiş ve faizler istikrarlı bir biçimde düşmüştür. Tüm bunlar yerli ve yabancı yatırımları artırmakta ve yatırımların artmasıyla birlikte istihdam da artmaktadır. Ancak, 2008 yılının son dönemlerinde etkisini göstermeye başlayan küresel kriz işgücü piyasasını olumsuz yönde etkilemiş, işsizlik ve yoksullukla mücadelede ilave tedbirlerin alınmasını gereğini ortaya koymuştur.

Küresel kriz tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de işgücü piyasasını ciddi şekilde etkilemiştir. İç ve dış talepteki daralmaya bağlı olarak üretimde yaşanan azalma ile birlikte istihdam azalmış ve işsizlik artmıştır. Bu durum, özellikle istihdam piyasasına girişte zorluk yaşayan vasıfsız işgücünün niteliklerinin ve kazançlarının artırılmasını amaçlayan ve kamu istihdam hizmetlerini, iş yaratmayı ve işgücünün eğitimini içeren aktif işgücü politikalarının önemini artırmıştır. Krizden etkilenen AB ve OECD ülkelerinde işsizlikle mücadelede aktif işgücü programlarına öncelik verilmiş ve bu programlara ayrılan kaynaklar artırılmıştır. Ülkemizde de 2008 yılında yürürlüğe giren istihdam paketi ile İŞKUR tarafından uygulanan aktif işgücü politikalarına ayrılan kaynaklar artırılmıştır. Nitekim İŞKUR tarafından yürütülen aktif işgücü programlarına ayrılan kaynak 2008 yılında 35.601.907 TL, 2009 yılında ise 144.736.221 TL'dir. Ayrıca, küresel krizin etkisiyle yaşanan yoğun işten çıkarmaları önlemek amacıyla 5838 sayılı Kanun ile kısa çalışma ödeneğinin süresi ve ödeme miktarı artırılmıştır. Bununla birlikte, içinde bulunduğumuz dönem içerisinde işsizliği önlemek ve yeni istihdam olanakları yaratmak amacıyla istihdam teşvikleri getirilmiştir. Nitekim 5921 sayılı Kanun ile işverenlerin ilave istihdam yaratmaları halinde işveren sigorta primleri altı ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, ekonomik büyümeyi ve beşeri sermaye gelişimini destekleyerek refah, huzur ve mutluluğu artırmayı amaçlayan GAP projesinin, 2008-2012 yılları arasında büyük ölçüde tamamlanmasını hedefleyen GAP Eylem Planının en önemli hedefleri; göç, yoksulluk ve işsizlik gibi alanlarda yaşanan sorunlar ile değişen sosyal yapının doğurduğu yeni ihtiyaçlara cevap verebilmek üzere sosyal yatırım ihtiyacını karşılayabilmek ve bölgenin sosyal göstergeler bakımından ülke ortalamalarını yakalayabilmesini sağlamaktır.

Bu çerçevede, Eylem Planında Sosyal Gelişmenin Sağlanması önemli bir bileşen olarak kurgulanmış ve bunun altında insan odaklı bir bakış açısıyla Sosyal Destek Programı (SODES) oluşturulmuştur. Yaşam kalitesinin yükseltilerek toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanmasını amaçlayan SODES ile bölgede istihdam edilebilirlik artırılmakta, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata katılımları desteklenmekte ve kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yaygınlaştırılmaktadır. SODES kapsamında, 2008 yılı için toplam bütçesi 42 milyon TL tutarında olan 398 adet proje, 2009 yılı için ise toplam tutarı 92 milyon TL olan 778 adet projenin finanse edilmiştir.

Tüm bu çabalara ilave olarak Tarım Bakanlığı tarafından sağlanan kırsal kalkınma destekleri, hayvancılığın geliştirilmesine dönük destekler ve diğer çabalar mevcuttur. Ayrıca, Mardin, Siirt, Şırnak ve Batman illerini kapsayan Dicle Kalkınma Ajansı kurulmuş, eleman alımını gerçekleştirmiş ve 2010 yılı içinde kalkınmaya dönük projelere hibe desteği sunacak altyapıyı tamamlama aşamasına gelmiştir. Yerel potansiyeli harekete geçirmeyi hedefleyen bu çabaların işsizliğin kalıcı bir şekilde azaltılmasına önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.